

Actualiteiten inzake
lijfrenten en andere
oudedagsvoorzieningen
2025

Inhoudsopgave

1. Inleiding	6
1.1. Pakket Belastingplan 2025	6
1.2. Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen	6
1.3. Wet herziening bedrag ineens	7
1.4. Overzicht wetten met wijzigingen voor 2025	7
1.5. Lagere regelgeving voor 2025	7
1.6. Overzichten	8
2. Fiscale verzamelwet 2025; lijfrenten (Stb. 2024, 440)	9
2.1. Vooraf	9
2.2. Legataris als begunstigde bij lijfrenterekening en lijfrentebeleggingsrecht	9
2.2.1. Algemene toelichting	9
2.2.2. Artikelsgewijze toelichting	10
2.2.3. Aanpassing wettekst (artikel I, onderdeel A)	10
2.3. Nettolijfrenten	10
2.3.1. Algemene toelichting	10
2.3.2. Artikelsgewijze toelichting	11
2.3.3. Aanpassing wettekst (artikel I, onderdeel B)	11
2.4. Voorkomen boxsplitsing van oude lijfrenten als gevolg van arresten Hoge Raad uit 2018	11
2.4.1. Algemene toelichting	11
2.4.2. Artikelsgewijze toelichting	12
2.4.3. Aanpassing wettekst (artikel II)	13
2.5. Geen revisierente bij afkoop van een lijfrente over het onbelaste deel	13
2.5.1. Algemene toelichting	13
2.5.2. Artikelsgewijze toelichting	13
2.5.3. Aanpassing wettekst (artikel IX, onderdeel B)	14
2.6. Tweede nota van wijziging (TK 36 605, nr. 9)	14
3. Fiscale verzamelwet 2025; pensioen, ontslagstamrecht en ODV (Stb. 2024, 440)	15
3.1. Vooraf	15
3.2. Legataris als begunstigde bij oudedagsverplichting	15
3.2.1. Algemene toelichting	15

3.2.2. Artikelsgewijze toelichting	16
3.2.3. Aanpassing wettekst (artikel III, onderdeel B)	16
3.3. Voorkomen toepassen vrijstelling op rentebestanddeel oud pensioen als gevolg arrest Hoge Raad 18 oktober 2019	16
3.3.1. Algemene toelichting	16
3.3.2. Artikelsgewijze toelichting	16
3.3.3. Aanpassing wettekst (artikel II)	18
3.4. Voorkomen belastingafstel bij niet-reguliere afwikkeling pensioen of loonstamrecht in eigen beheer of ODV	18
3.4.1. Algemene toelichting	18
3.4.2. Artikelsgewijze toelichting	20
3.4.3. Aanpassingen wettekst (artikel III, onderdelen A, B en C)	21
3.5. Nota naar aanleiding van het verslag (TK 36 605, nrs. 5 en 6)	21
3.6. Tweede nota van wijziging (TK 36 605, nr. 9)	22
4. Overige fiscale maatregelen 2025; pensioenen en lijfrenten (36 603 / Stb. 2024, 435)	23
4.1. Vooraf	23
4.2. Wijzigingen in voorwaarden voor internationale waardeoverdracht van pensioenen en lijfrenten	23
4.2.1. Algemene toelichting	23
4.2.2. Artikelsgewijze toelichting (artikel XII, onderdelen A en B)	26
4.2.3. Aanpassing wettekst (artikel XII, onderdelen A en B)	29
4.3. Nota naar aanleiding van het verslag (TK 36 603, nrs. 5 en 8)	29
5. Belastingplan 2025 (36 602 / Stb. 2024, 434)	30
5.1. Vooraf	30
5.2. Amendement 63; herstel omissie inzake imputatieregels jaarruimte voor nettopensioen	30
5.2.1. Toelichting bij amendement	30
5.2.2. Aanpassing wetteksten (artikel I, onderdeel V, & artikel II)	31
5.3. Amendement 90; geen indexatie aftoppingsgrens in premiegrondslag jaarruimte	32
5.3.1. Toelichting bij amendement	32
5.3.2. Aanpassing wetteksten (artikel LVIIIA)	32
6. Eindejaarsbesluit 2024 (Stb. 2024, 441)	33
6.1. Vooraf	33

6.2. Technische wijzigingen op lijfrentegebied	33
6.2.1. Toelichting	33
6.2.2. Wijzigingen in teksten (artikel I, onderdeel B)	34
6.3. Technische wijzigingen renseignering	35
6.3.1. Toelichting	35
6.3.2. Wijzigingen in teksten (artikel I, onderdeel C)	36
7. Bijstellingsregeling 2025 (Stcrt. 2024, 38492)	38
8. Overzicht IB-cijfers levensverzekeringen per 1-1-2025	39
9. Overzicht AOW-leeftijden periode 2013 - 2030	40

1. Inleiding

De fiscale wetgeving is constant aan veranderingen onderhevig. Dit vergt voortdurend inhoudelijke wijzigingen en technisch onderhoud, zo ook op het terrein van lijfrenten en andere oudedagsvoorzieningen.

1.1. Pakket Belastingplan 2025

Het op 17 september 2024 bij de Tweede Kamer ingediende pakket Belastingplan 2025 omvat diverse maatregelen op het specifieke fiscale deelterrein van lijfrenten en andere oudedagsvoorzieningen, niet op het terrein van kapitaalproducten. De maatregelen zijn opgenomen in het wetsvoorstel 'Fiscale verzamelwet 2025', het wetsvoorstel 'Overige fiscale maatregelen 2025' en het wetsvoorstel 'Belastingplan 2025'. Genoemde wetsvoorstellen zijn op 17 december 2024 aangenomen door de Eerste Kamer.

De meeste wijzigingen op het terrein van lijfrenten zijn opgenomen in de 'Fiscale verzamelwet 2025' (hierna: FVW 2025). Daarnaast bevat de FVW 2025 ook maatregelen inzake pensioenen, oudedagsverplichtingen en ontslagstamrechten. De betreffende maatregelen zijn nader toegelicht in **hoofdstukken 2 en 3**. In de wet 'Overige fiscale maatregelen 2025' (hierna: OFM 2025) is ook een maatregel opgenomen inzake internationale (waarde)overdrachten van lijfrenten en pensioenen. Deze maatregel is nader toegelicht in **hoofdstuk 4**. De maatregelen inzake lijfrenten in Belastingplan 2025 zijn nader toegelicht in **hoofdstuk 5**.

De maatregelen inzake oudedagsvoorzieningen hebben wijzigingen gebracht in onder andere de Wet inkomstenbelasting 2001, de Invoeringswet Wet inkomstenbelasting 2001, de Wet op de loonbelasting 1964, de Algemene wet inzake rijksbelastingen en de Invorderingswet 1990. De inwerkingtredingsdatum van de maatregelen in de wet FVW 2025 is 1 januari 2025. De meeste maatregelen in de wet OFM 2025 hebben terugwerkende kracht tot en met 16 november 2023.

1.2. Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen

Op 12 januari 2021 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel 'Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen' aangenomen. Die wet is gedeeltelijk in werking getreden per 1 januari 2021. Ten aanzien van het onderdeel 'bedrag ineens' is in de Eerste Kamer toegezegd de inwerkingtredingsdatum aanvankelijk op te schuiven naar 1 januari 2023 om pensioen- en lijfrente-uitvoerders de benodigde voorbereidingstijd en gelegenheid te geven om deelnemers respectievelijk lijfrentehouders tijdig te kunnen informeren. Daarna is de inwerkingtredingsdatum verder opgeschoven. De in de wet opgenomen maatregelen op het terrein van lijfrenten zijn nader toegelicht in een **separate compilatie met de actualiteiten voor 2026**. Zie ook hetgeen is opgemerkt in de volgende paragraaf.

1.3. Wet herziening bedrag ineens

De datum van inwerkingtreding van de ‘Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen’ voor wat betreft het onderdeel ‘bedrag ineens’ hangt samen met en is afhankelijk van de inwerkingtreding van de ‘Wet herziening bedrag ineens’. De inwerkingtredingsdatum van die wet is een aantal keren opgeschoven omdat de beoogde inwerkingtredingsdatum niet haalbaar bleek. De ‘Wet herziening bedrag ineens’ is op 8 oktober 2024 aangenomen door de Tweede Kamer. De beoogde datum van inwerkingtreding van deze wet is momenteel opgeschoven naar 1 juli 2026. Tijdens de Tweede Kamerbehandeling van het wetsvoorstel ‘Wet herziening bedrag ineens’ is een tweede nota van wijziging op dit wetsvoorstel ingediend. De in die nota opgenomen wijzigingen zijn uitsluitend bedoeld om het wetsvoorstel wetstechnisch te verbeteren. Momenteel is het betreffende wetsvoorstel in behandeling bij de Eerste Kamer. Het wetsvoorstel is nader toegelicht in een **separate compilatie met de actualiteiten voor 2026**.

Tijdens de behandeling in de Tweede Kamer van het wetsvoorstel FVW 2025 is een tweede nota van wijziging ingediend op dit wetsvoorstel. Met deze nota van wijziging worden diverse technische wijzigingen aangebracht in de ‘Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen’ en de ‘Wet herziening bedrag ineens’. De aanpassingen zijn toegelicht in een **separate compilatie met de actualiteiten voor 2026**.

1.4. Overzicht wetten met wijzigingen voor 2025

De (voorgestelde) maatregelen worden in deze compilatie nader uitgewerkt en toegelicht. In deze compilatie wordt een overzicht gegeven van de (voorgestelde) wijzigingen die de diverse wet(svoors)t(ell)en vanaf 2025 teweeg brengen op de terreinen van genoemde oudedagsvoorzieningen. Het gaat daarbij om de volgende wet(svoors)t(ell)en:

Hoofdstuk	Naam wet(svoorstel)	Kamerstuknr.	Staatsbladnr.
2.	Fiscale verzamelwet 2025 (lijfrente)	TK/EK 36.605	Stb. 2024, 440
3.	Fiscale verzamelwet 2025 (pensioen, ontslagstamrecht en ODV)	TK/EK 36.605	Stb. 2024, 440
4.	Overige fiscale maatregelen 2025	TK/EK 36.603	Stb. 2024, 435
5.	Belastingplan 2025	TK/EK 36.602	Stb. 2024, 434

Bij de toelichtende teksten zijn tevens opgenomen de (voorgestelde) wetteksten in de diverse bepalingen van onder andere de Wet inkomstenbelasting 2001, de Invoeringswet Wet inkomstenbelasting 2001, de Wet op de loonbelasting 1964, de Invorderingswet 1990 en de Wet op het financieel toezicht.

1.5. Lagere regelgeving voor 2025

Op 23 en 24 december 2024 zijn diverse officiële teksten inzake lagere fiscale regelgeving in het Staatsblad en de Staatscourant gepubliceerd. Daarbij gaat het onder meer om:

- 1) Het 'Besluit tot wijziging van enige uitvoeringsbesluiten op het gebied van de belastingen en enige andere besluiten' (*Eindejaarsbesluit 2024; Stb. 2024, 441*);
- 2) De 'Bijstellingsregeling directe belastingen 2025' (*Stcrt. 2024, 38492*); en
- 3) De 'Regeling tot wijziging van onder meer enige uitvoeringsregelingen op het gebied van de belastingen en toeslagen' (*Eindejaarsregeling 2024; Stcrt. 2024, 41523*).

De Eindejaarsregeling 2024 (3) bevat geen wijzigingen op het terrein van lijfrenten en kapitaalproducten en is om die reden niet opgenomen in deze compilatie.

In het Eindejaarsbesluit 2024 (1) en de Bijstellingsregeling directe belastingen 2025 (2) zijn daarentegen wel diverse wijzigingen op het terrein van lijfrenten en andere periodieke uitkeringen met betrekking tot belastingjaar 2025 opgenomen. De wijzigingen in het Eindejaarsbesluit 2024 zijn nader toegelicht in **hoofdstuk 6**. De wijzigingen in de Bijstellingsregeling directe belastingen 2025 zijn nader toegelicht in **hoofdstuk 7**.

1.6. Overzichten

In **hoofdstuk 8** is een overzicht opgenomen met de fiscale (voor inkomstenbelasting) cijfers inzake levensverzekeringen voor het jaar 2025.

Ten slotte is in **hoofdstuk 9** een overzicht met de AOW-leeftijden voor de periode 2013 – 2030 in deze compilatie opgenomen. Deze AOW-leeftijden zijn onder meer van belang voor de leeftijdsafhankelijke regelingen in de Wet IB 2001 op het terrein van lijfrenten.

Opgemaakt d.d.: 18 oktober 2025 (versie 10)

Door: Erik van Toledo

Fiscale site Levensverzekeringen

2. Fiscale verzamelwet 2025; lijfrenten (Stb. 2024, 440)

2.1. Vooraf

Ieder jaar wordt een fiscaal verzamelwetsvoorstel opgesteld, de zogenoemde Fiscale verzamelwet. Ook dit jaar is een dergelijk wetsvoorstel ingediend. Het wetsvoorstel 'Fiscale verzamelwet 2025' (hierna: FVW 2025) is op 17 september 2024 bij de Tweede Kamer ingediend ([Kamerstukken II, 2024 – 2025, 36 605, nr. 2](#)). Op 14 november 2024 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel aangenomen. Bij dit wetsvoorstel heeft geen stemming over amendementen en moties plaatsgevonden. Zie het [stemmingsoverzicht van 14 november 2024](#). Het wetsvoorstel is vervolgens op 17 december 2024 aangenomen door de Eerste Kamer en op 1 januari 2025 in werking getreden. De wet is op 23 december 2024 in het Staatsblad geplaatst ([Stb. 2024, 440](#)).

De FVW 2025 bestaat uit kleinere en meer technische maatregelen waarvan het wenselijk was dat ze in werking traden op 1 januari 2025. Het oorspronkelijke wetsvoorstel werd in het najaar van 2023 ter [internetconsultatie](#) voorgelegd en in het voorjaar ter advies voorgelegd aan de Raad van State.

Vanuit de uitvoeringspraktijk en jurisprudentie is een aantal, vooral technische, aanpassingen voor lijfrenten en pensioenen opgekomen. Deze maatregelen zijn in de wet opgenomen. Het doel van deze maatregelen is geweest om bestaande knelpunten in de uitvoeringspraktijk of gevolgen van jurisprudentie te repareren.

Hierna zijn de maatregelen op het terrein van lijfrenten samengevat en nader toegelicht aan de hand van de Memorie van toelichting bij het wetsvoorstel ([Kamerstukken II, 2024 – 2025, 36 605, nr. 3](#)). De wijzigingen op het terrein van pensioenen, oudedagsverplichtingen en ontslagstamrechten zijn nader toegelicht in **hoofdstuk 3**.

2.2. Legataris als begunstigde bij lijfrenterekening en lijfrentebeleggingsrecht

2.2.1. Algemene toelichting

Volgens de huidige Wet inkomstenbelasting 2001 (Wet IB 2001) kan een lijfrenterekening, en een lijfrentebeleggingsrecht waarvan de termijnen al zijn ingegaan, na overlijden van de gerechtigde alleen toekomen aan de erfgenamen.

In de praktijk komt het voor dat een partner geen erfgenaam is, maar wel is aangewezen als legataris voor de lijfrenterekening of het lijfrentebeleggingsrecht. Fiscaal wordt een dergelijke lijfrenterekening of lijfrentebeleggingsrecht dan onzuiver (met fiscale sancties tot gevolg alsof is afgekocht).

Met de inwerkingtreding van de FVW 2025 is de legataris per 1 januari 2025 in de wet opgenomen naast de erfgenamen.

2.2.2. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 3.126a Wet IB 2001 voorziet in de fiscale facilitering van lijfrenterekeningen en lijfrentebeleggingsrechten. Op grond van artikel 3.126a, zesde lid, Wet IB 2001, tekst 2024, mogen bij overlijden van de rekeninghouder van een lijfrenterekening, onderscheidenlijk de houder van een lijfrentebeleggingsrecht, waarvan de termijnen al zijn ingegaan, de op dat moment nog niet uitgekeerde termijnen worden uitgekeerd aan de erfgenamen.

In de uitvoeringspraktijk komt het voor dat de partner van de overledene geen erfgenaam, maar een legataris is, en de lijfrenterekening, onderscheidenlijk het lijfrentebeleggingsrecht, verkrijgt in de vorm van een legaat. In die situatie voldeed de lijfrenterekening, onderscheidenlijk het lijfrentebeleggingsrecht, op grond van de oude bepaling niet meer aan de voorwaarden van artikel 3.126a Wet IB 2001 en was sprake van afkoop met de bijbehorende fiscale gevolgen van artikel 3.133 Wet IB 2001. Het kabinet achtte dit onwenselijk.

Met de inwerkingtreding van de FVW 2025 is de werking van artikel 3.126a, zesde lid, Wet IB 2001 met ingang van 1 januari 2025 uitgebreid naar legatarissen. Hierdoor wordt voorkomen dat de lijfrenterekening, onderscheidenlijk het lijfrentebeleggingsrecht, in de genoemde situatie met ingang van 1 januari 2025 niet meer voldoet aan de voorwaarden van die bepaling. In de praktijk is de legataris meestal de partner van de overledene, maar de uitbreiding geldt ook voor andere legatarissen.

2.2.3. Aanpassing wettekst (artikel I, onderdeel A)

Aan artikel 3.126a, zesde lid, is toegevoegd “of legatarissen”.

2.3. Nettolijfrenten

2.3.1. Algemene toelichting

Een nettolijfrente kan opgebouwd worden over het inkomen boven de € 137.800 (aftoppingsgrens box 1). Bij een handeling in strijd met de fiscale voorwaarden (een onregelmatige handeling) gelden voor een nettolijfrente fiscale gevolgen.

Het kan voorkomen dat de onregelmatige handeling slechts ziet op een deel van de nettolijfrente (bijvoorbeeld omdat er een fiscaal niet-toegestane afkoop heeft plaatsgevonden over een deel van de nettolijfrente). Volgens de op 31 december 2024 bestaande bepalingen van de Wet IB 2001 geldt dan dat de fiscale gevolgen voor de gehele nettolijfrente plaatsvinden.

Met de inwerkingtreding van de FVW 2025 per 1 januari 2025 is in de wet opgenomen dat bij een onregelmatige handeling, de fiscale gevolgen slechts gelden voor het gedeelte van de nettolijfrente waarbij sprake is van een onregelmatige handeling. Dit is in lijn met de fiscale bepalingen die gelden voor lijfrenten die opgebouwd kunnen worden over het inkomen tot € 137.800 (bedrag 2025).

2.3.2. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 5.16c Wet IB 2001 voorziet in regels voor gevallen waarin sprake is van onregelmatige handelingen bij aanspraken op nettolijfrenten. Bij dergelijke onregelmatige handelingen vervalt de box 3-vrijstelling op basis van de op 31 december 2024 bestaande bepalingen van de Wet IB 2001 voor de gehele aanspraak en wordt in het jaar na de onregelmatige handeling een extra bedrag tot de box 3-grondslag gerekend.

Met de inwerkingtreding van de FVW 2025 is met ingang van 1 januari 2025 in de Wet IB 2001 geregeld dat bij onregelmatige handelingen het vervallen van de box 3-vrijstelling en de overige fiscale gevolgen alleen wordt toegepast voor zover sprake is van een onregelmatige handeling. Dit is in lijn met wat voor box 1-lijfrenten geldt op grond van artikel 3.133, eerste lid, Wet IB 2001.

2.3.3. Aanpassing wettekst (artikel I, onderdeel B)

Artikel 5.16c is als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid is “voor de volledige aanspraak” vervangen door “, voor zover de onderdelen a, b, c of d van toepassing zijn, voor de aanspraak”.
2. In het derde lid is na “voorafgaande kalenderjaar” ingevoegd “op de gehele of gedeeltelijke aanspraak” en is “de aanspraak, bedoeld in het eerste lid” vervangen door “die gehele aanspraak, onderscheidenlijk gedeeltelijke aanspraak”.

2.4. Voorkomen boxesplitsing van oude lijfrenten als gevolg van arresten Hoge Raad uit 2018

2.4.1. Algemene toelichting

Voor zover een lijfrente geheel of gedeeltelijk niet langer voldoet aan de fiscale voorwaarden (onzuiver wordt), wordt deze op grond van de Wet IB 2001 belast in box 1 en wordt de waarde van de lijfrente voor wat betreft het onzuivere deel vervolgens als bezitting aangemerkt in box 3. Dat is de hoofdregel.

Voor lijfrenten waarover voor 2001 premieaftrek heeft plaatsgevonden, heeft de Hoge Raad in 2018 [[HR 13 juli 2018, ECLI:NL:HR:2018:1199](#), en [HR 13 juli 2018, ECLI:NL:HR:2018:1200](#)] geoordeeld dat bij het onzuiver worden van de lijfrente, de saldomethode uit de Wet op de inkomstenbelasting 1964 (Wet IB 1964; artikel 25, eerste lid, onderdeel g, Wet IB 1964) dient te worden toegepast. Dit hield ingevolge de op 31

december 2024 bestaande wettelijke bepalingen in dat voor het onzuivere deel van de lijfrente, voor zover dat betrekking heeft op hetgeen is opgebouwd vóór 2001, heffing in box 1 plaatsvond en dat dit deel niet in aanmerking werd genomen als bezitting in box 3.

Bij het nadien uitkeren van de lijfrente was het reeds in box 1 belaste deel op basis van de op 31 december 2024 bestaande bepalingen niet meer belast, maar slechts het nog niet belaste rendement. Dit leidde tot 1 januari 2025 tot boxsplitsing. Het deel van de lijfrente waarvoor premieaftrek is genoten na 2001 kwam wel in box 3. Deze boxsplitsing wordt als een onwenselijke situatie voor de uitvoeringspraktijk beschouwd, zowel voor de Belastingdienst als voor de aanbieders van lijfrenten. Ook belastingplichtigen zijn veelal niet gebaat bij het toepassen van boxsplitsing.

Met de inwerkingtreding van de FVW 2025 per 1 januari 2025 is het overgangsrecht uit de Invoeringswet Wet inkomstenbelasting 2001 (Invoeringswet Wet IB 2001) zodanig aangepast, dat bij het onzuiver worden van (een deel van) de lijfrente, deze met ingang van 1 januari 2025 voor het onzuivere deel geheel in aanmerking wordt genomen als bezitting in box 3.

2.4.2. Artikelsgewijze toelichting

In hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel O, Invoeringswet Wet IB 2001 is overgangsrecht opgenomen voor op 31 december 2000 bestaande rechten op periodieke uitkeringen en verstrekkingen. Met de inwerkingtreding van de FVW 2025 zijn per 1 januari 2025 aan hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel O, Invoeringswet Wet IB 2001 drie leden toegevoegd, onder andere lid 12.

Met dit nieuwe twaalfde lid is met ingang van 1 januari 2025 geregeld dat hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel O, eerste lid, Invoeringswet Wet IB 2001 niet van toepassing is op een recht op periodieke uitkeringen of verstrekkingen voor zover negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen in aanmerking zijn genomen op grond van artikel 3.133, eerste en tweede lid, Wet IB 2001 dan wel voor zover dit recht wordt geacht te zijn afgekocht op grond van artikel 3.133, derde lid, Wet IB 2001.

Met genoemde maatregel wordt voorkomen dat boxsplitsing ontstaat als een lijfrente waarop – op basis van de op 31 december 2024 bestaande bepalingen – gedeeltelijk het overgangsrecht van de Invoeringswet Wet IB 2001 van toepassing was en gedeeltelijk het kader van de Wet IB 2001, niet langer aan de voorwaarden voldoet waardoor artikel 3.133 Wet IB 2001 van toepassing zou zijn en de lijfrente gedeeltelijk in box 1 zou vallen en gedeeltelijk in box 3.

Met het nieuwe twaalfde lid in hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel O van de Invoeringswet Wet IB 2001 valt het onzuivere gedeelte van een dergelijke lijfrente na toepassing van artikel 3.133 Wet IB 2001 met ingang van 1 januari 2025 volledig in box 3.

2.4.3. Aanpassing wettekst (artikel II)

In de Invoeringswet Wet inkomstenbelasting 2001 is in hoofdstuk 2 aan artikel I, onderdeel O, onder andere een lid toegevoegd, luidende:

12. Het eerste lid is niet van toepassing voor zover voor een recht op periodieke uitkeringen of verstrekkingen negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen in aanmerking zijn genomen op grond van artikel 3.133, eerste en tweede lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001 dan wel voor zover dit recht wordt geacht te zijn afgekocht op grond van artikel 3.133, derde lid, van die wet.

2.5. Geen revisierente bij afkoop van een lijfrente over het onbelaste deel

2.5.1. Algemene toelichting

Bij afkoop van een lijfrente bepaalt de Wet IB 2001 dat belasting wordt geheven over de waarde in het economisch verkeer van de lijfrente, te bepalen op het tijdstip onmiddellijk voorafgaand aan de afkoop, verminderd met een gemaximeerd bedrag aan niet in aftrek genomen lijfrentepremies [*artikel 3.133, tweede lid, onderdeel d, Wet IB 2001 juncto artikel 3.137, eerste en tweede lid, Wet IB 2001*].

Conform de op 31 december 2025 bestaande bepalingen van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) was daarbij over de gehele waarde in het economisch verkeer revisierente verschuldigd [*artikel 30i AWR*]. Echter, in algemene zin ziet revisierente op de te derven rente voor de Belastingdienst. Als er geen premie in aftrek is gebracht, is er ook geen sprake van te derven rente. In de praktijk brengt de Belastingdienst dan ook op grond van de parlementaire geschiedenis geen revisierente in rekening over niet afgetrokken premies tot het hiervoor geldende maximumbedrag [*Kamerstukken II 1988/89, 21 198, nr. 3, p. 18 en 113 en artikel 3.017a, tweede lid, Wet IB 2001*].

Met de inwerkingtreding van de FVW 2025 per 1 januari 2025 is de wet in lijn gebracht met de praktijk en is aansluiting gezocht bij de oorspronkelijk bedoeling van de revisierente.

2.5.2. Artikelsgewijze toelichting

Afkoop van een lijfrenteaanspraak wordt krachtens artikel 3.133, tweede lid, onderdeel d, Wet IB 2001 in de heffing betrokken als negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen. Artikel 3.137, eerste lid, Wet IB 2001 bepaalt dat deze negatieve uitgaven worden gesteld op de waarde in het economische verkeer van de aanspraak op het tijdstip dat onmiddellijk voorafgaat aan de afkoop. Artikel 3.137, tweede lid, Wet IB 2001 bepaalt vervolgens dat, indien een lijfrenteaanspraak wordt afgekocht, de in de heffing te betrekken negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen worden verminderd met de ter zake van die aanspraak betaalde, maar niet in aftrek genomen premies, tot een bepaald maximum (dit wordt ook wel de saldomethode genoemd).

Uit de parlementaire geschiedenis blijkt dat de revisierente een benadering vormt van de rente die door de Belastingdienst is gederfd doordat ten onrechte inkomensuitstel, en daarmee uitstel van heffing van inkomstenbelasting, in de vorm van premieaftrek heeft plaatsgevonden. Omdat ter zake van het onbelaste saldo (op basis van de hierboven beschreven saldomethode uit de Wet IB 2001) geen premieaftrek heeft plaatsgevonden en derhalve geen inkomensuitstel en uitstel van heffing van inkomstenbelasting heeft plaatsgevonden, is voor dat deel geen rente gederfd door de Belastingdienst. Naar de mening van het kabinet is het daarom niet de bedoeling van de wetgever geweest om in dit geval revisierente verschuldigd te worden over dit onbelaste saldo.

Om laatstgenoemde reden is met de inwerkingtreding van de FVW 2025 met ingang van 1 januari 2025 aansluiting gezocht bij de strekking van de wet. Voor de berekening van 20% verschuldigde revisierente is met ingang van 1 januari 2025 aangesloten bij het bedrag dat ter zake van die afkoop als negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen in de heffing wordt betrokken voor de inkomstenbelasting.

2.5.3. Aanpassing wettekst (artikel IX, onderdeel B)

In artikel 30i, tweede lid, tweede zin, is na “ingeval” ingevoegd “artikel 3.133 dan wel” en is na “ingevolge” ingevoegd “dat artikel respectievelijk”.

2.6. Tweede nota van wijziging (TK 36 605, nr. 9)

Op 11 november 2024 is de Tweede nota van wijziging op het wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer ([*Kamerstukken II, 2024 – 2025, 36 605, nr. 9*](#)).

Met deze nota van wijziging zijn een aantal technische wijzigingen aangebracht in de ‘Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen’ en de ‘Wet herziening bedrag ineens’. Deze wijzigingen zijn in een **separate compilatie met de actualiteiten voor 2026** nader toegelicht.

3. Fiscale verzamelwet 2025; pensioen, ontslagstamrecht en ODV (Stb. 2024, 440)

3.1. Vooraf

Ieder jaar wordt een fiscaal verzamelwetsvoorstel opgesteld, de zogenoemde Fiscale verzamelwet. Ook dit jaar is een dergelijk wetsvoorstel ingediend. Het wetsvoorstel 'Fiscale verzamelwet 2025' (hierna: FVW 2025) is op 17 september 2024 bij de Tweede Kamer ingediend ([Kamerstukken II, 2024 – 2025, 36 605, nr. 2](#)). Op 14 november 2024 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel aangenomen. Zie het [stemmingsoverzicht van 14 november 2024](#). Het wetsvoorstel is op 17 december 2024 aangenomen door de Eerste Kamer en op 1 januari 2025 in werking getreden. De wet is op 23 december 2024 in het Staatsblad geplaatst ([Stb. 2024, 440](#)).

De FVW 2025 bestaat uit kleinere en meer technische maatregelen waarvan het wenselijk was dat ze in werking traden op 1 januari 2025. Het oorspronkelijke wetsvoorstel werd in het najaar van 2023 ter [internetconsultatie](#) voorgelegd en in het voorjaar ter advies voorgelegd aan de Raad van State.

Vanuit de uitvoeringspraktijk en jurisprudentie is een aantal, vooral technische, aanpassingen voor lijfrenten en pensioenen opgekomen. Deze maatregelen zijn in de wet opgenomen. Het doel van deze maatregelen is geweest om bestaande knelpunten in de uitvoeringspraktijk of gevolgen van jurisprudentie te repareren.

Hierna zijn de maatregelen op het terrein van lijfrenten samengevat en nader toegelicht aan de hand van de Memorie van toelichting bij het wetsvoorstel ([Kamerstukken II, 2024 – 2025, 36 605, nr. 3](#)). De wijzigingen op het terrein van lijfrenten zijn nader toegelicht in **hoofdstuk 2**.

3.2. Legataris als begunstigde bij oudedagsverplichting

3.2.1. Algemene toelichting

Volgens de op 31 december 2024 bestaande bepalingen van de Wet op de loonbelasting 1964 (Wet LB 1964) kan een oudedagsverplichting (ODV) na overlijden van de gerechtigde alleen toekomen aan de erfgenamen. In de praktijk komt het voor dat een partner geen erfgenaam is, maar wel is aangewezen als legataris voor de ODV. Fiscaal wordt een dergelijke ODV dan onzuiver (met fiscale sancties tot gevolg alsof is afgekocht).

Met de inwerkingtreding van de FVW 2025 is de legataris per 1 januari 2025 in de wet opgenomen naast de erfgenamen.

3.2.2. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 38p Wet LB 1964 voorziet in het overgangsrecht voor de ODV die kon ontstaan bij het afwikkelen van het pensioen in eigen beheer. Vergelijkbaar met hetgeen wordt voorgesteld met betrekking tot artikel 3.126a, zesde lid, Wet IB 2001 (zie hoofdstuk 2 van deze compilatie) is met de wijziging van artikel 38p, tweede en derde lid, Wet LB 1964 met ingang van 1 januari 2025 geregeld dat de betreffende bepaling niet alleen voor erfgenamen geldt, maar ook voor legatarissen, zodat in de situatie dat de partner geen erfgenaam is maar wel legataris de ODV bij overlijden toch fiscaal geruisloos kan overgaan op de partner.

3.2.3. Aanpassing wettekst (artikel III, onderdeel B)

Artikel 38p is als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid, onderdeel b, onder 2°, en in het derde lid is “zijn erfgenamen,” vervangen door “zijn erfgenamen of legatarissen”.

3.3. Voorkomen toepassen vrijstelling op rentebestanddeel oud pensioen als gevolg arrest Hoge Raad 18 oktober 2019

3.3.1. Algemene toelichting

In bepaalde internationale situaties kon het tot en met de op 31 december 2024 bestaande wettelijke bepalingen voorkomen dat een in het buitenland opgebouwd pensioen (het deel opgebouwd tot en met 1994) onbelast kon worden genoten. Zowel de aanspraak als de uitkeringen bleven dan onbelast. Dit werd een onwenselijke situatie geacht waarvoor in Overige fiscale maatregelen 2010 een maatregel [*het laten vervallen van artikel 38 Wet LB 1964*] is getroffen.

Desondanks is, blijkens het arrest van de Hoge Raad van 18 oktober 2019 [[HR 18 oktober 2019, ECLI:NL:HR:2019:1596](#)], de tot en met 31 december 2024 geldende wettelijke bepaling zo vormgegeven, dat op grond van de Invoeringswet Wet IB 2001 de oorspronkelijke situatie (geen belastingheffing) toch in stand is gebleven.

Met de inwerkingtreding van de FVW 2025 is de Invoeringswet Wet IB 2001 op dit punt zodanig aangepast dat voortaan toch belastingheffing kan plaatsvinden over genoemde pensioenuitkeringen.

3.3.2. Artikelsgewijze toelichting

In hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel O, Invoeringswet Wet IB 2001 is overgangsrecht opgenomen voor op 31 december 2000 bestaande rechten op periodieke uitkeringen en verstrekkingen. Met de inwerkingtreding van de FVW 2025 zijn aan hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel O, Invoeringswet Wet IB 2001 drie leden toegevoegd.

Met het nieuwe tiende lid in hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel O van de Invoeringswet Wet IB 2001 is in verband met het arrest van de Hoge Raad van 18 oktober 2019 (zie hiervoor) geregeld dat voor artikel 11, eerste lid, onderdeel g, Wet LB 1964 zoals dat luidde op 31 december 1994 niet langer wordt voorzien in eerbiedigende werking. Eerder eerbiedigde artikel 38 Wet LB 1964 artikel 11, eerste lid, onderdeel g, Wet LB 1964 zoals dat luidde op 31 december 1994. Met het laten vervallen van artikel 38 Wet LB 1964 per 1 januari 2010 beoogde het kabinet de gevolgen van een arrest van de Hoge Raad [[HR 16 januari 2009, ECLI:NL:HR:2009:BF7264](#)] inzake de belastingheffing bij internationale pensioenregelingen te repareren [[Kamerstukken II 2009 – 2010, 32 129, nr. 3, p. 14–15; Stb. 2009, 610](#)].

Vanwege laatstgenoemd arrest zijn uitkeringen ingevolge een pensioenregeling van een internationale organisatie vrijgesteld van belastingheffing, voor zover deze uitkeringen kunnen worden toegerekend aan volgens de Nederlandse regels tot het loon behorende aanspraken die tot en met 31 december 1994 zijn opgebouwd, ook als daar feitelijk noch in Nederland noch in het buitenland belasting over is geheven. Dit resultaat druist in tegen het uitgangspunt van de Wet IB 2001 dat bij een pensioenregeling (al dan niet van een internationale organisatie of van een buitenlandse mogendheid) hetzij de uitkeringen hetzij de aanspraken worden belast en een dubbele vrijstelling dus niet mogelijk is. In het arrest van 18 oktober 2019 oordeelde de Hoge Raad dat de vrijstelling van artikel 11, eerste lid, onderdeel g, Wet LB 1964 na 1994 bleef gelden op grond van overgangsrecht dat was neergelegd in artikel 38 Wet LB 1964, met als doel op 31 december 1994 bestaande aanspraken buiten de heffing van de loon- en inkomstenbelasting te houden. Door het vervallen van artikel 38 Wet LB 1964 per 1 januari 2010 heeft naar het oordeel van de Hoge Raad het overgangsrecht van hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel O, eerste lid, onderdeel b, Invoeringswet Wet IB 2001 effect gekregen op de betreffende aanspraken, aangezien die aanspraken zijn aan te merken als op 31 december 2000 bestaande rechten op periodieke uitkeringen in de zin van hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel O, eerste lid, onderdeel b, Invoeringswet Wet IB 2001.

De wet waarbij artikel 38 Wet LB per 1 januari 2010 is afgeschaft [[Stb. 2009, 610](#)], heeft naar het oordeel van de Hoge Raad niet de in hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel O, eerste lid, onderdeel b, Invoeringswet Wet IB 2001 voorziene eerbiedigende werking afgeschaft voor uitkeringen die tot 2010 onder de werking van artikel 38 Wet LB 1964 vielen. De vrijstelling van artikel 11, eerste lid, onderdeel g, Wet LB 1964 is daardoor op grond van de eerbiedigende werking van het overgangsrecht van hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel O, eerste lid, onderdeel b, Invoeringswet Wet IB 2001 in het betreffende jaar nog steeds van toepassing (geweest).

In lijn met de bedoeling van het kabinet om artikel 38 Wet LB 1964 per 1 januari 2010 te laten vervallen, is in hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel O van de Invoeringswet Wet IB 2001 een tiende lid opgenomen zodat wordt voorkomen dat tot en met 31 december 1994 opgebouwde pensioenen in internationale situaties voortaan onbelast blijven.

In datzelfde kader is met het nieuwe elfde lid in hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel O van de Invoeringswet Wet IB 2001 geregeld dat het overgangsrecht dat is opgenomen in hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel O, eerste lid, Invoeringswet Wet IB 2001 niet (meer) van toepassing is op pensioenuitkeringen uit pensioenregelingen van internationale volkenrechtelijke organisaties en dat voor deze pensioenuitkeringen de hoofdregel van artikel 3.82, aanhef en onderdeel c, Wet IB 2001 van toepassing is.

Met de inwerkingtreding van de FVW 2025 en de daarin opgenomen maatregelen wordt voortaan voorkomen dat voor verschillende tijdvakken waarin het pensioen is opgebouwd andere heffingsregimes (saldomethode, splitsingsmethode) van toepassing zijn. Door de hoofdregel van artikel 3.82, aanhef en onderdeel c, Wet IB 2001 toe te passen is harmonisatie gecreëerd in de fiscale behandeling van pensioenuitkeringen van pensioenregelingen van internationale volkenrechtelijke organisaties.

De betreffende maatregelen zijn per 1 januari 2025 in werking getreden.

3.3.3. Aanpassing wettekst (artikel II)

In de Invoeringswet Wet inkomstenbelasting 2001 zijn in hoofdstuk 2 aan artikel I, onderdeel O, twee leden toegevoegd, luidende:

10. In afwijking van het eerste lid, aanhef en onderdeel b, is artikel 11, eerste lid, onderdeel g, van de Wet op de loonbelasting 1964 zoals dat luidde op 31 december 1994 niet van toepassing op periodieke uitkeringen of verstrekkingen als bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel b.

11. In afwijking van het eerste lid is op uitkeringen op grond van een pensioenregeling van een internationale organisatie artikel 3.82, aanhef en onderdeel c, van de Wet inkomstenbelasting 2001 van toepassing.

3.4. Voorkomen belastingafstel bij niet-reguliere afwikkeling pensioen of loonstamrecht in eigen beheer of ODV

3.4.1. Algemene toelichting

Een directeur-grotoaandeelhouder (dga) kon in het verleden fiscaal gefaciliteerd pensioen opbouwen in zijn besloten vennootschap (bv), het zogeheten pensioen in eigen beheer (PEB). De aanspraak op PEB is onbelast en de uiteindelijke uitkeringen na pensionering zijn belast (dit wordt ook de omkeerregel genoemd). Het PEB voor dga's is afgeschaft per 1 juli 2017 met de Wet uitfasering pensioen in eigen beheer en overige fiscale pensioenmaatregelen. Er geldt overgangsrecht voor het bestaande PEB. Onderdeel van dit overgangsrecht was dat tot 1 januari 2020 het PEB omgezet kon worden in een aanspraak ingevolge een ODV.

Ook voor loonstamrechten, die vanaf 1 januari 2014 niet meer kunnen ontstaan, geldt overgangsrecht [*zie artikel 39f Wet LB 1964*]. Dergelijke stamrechten kunnen eveneens in eigen beheer zijn verzekerd.

Een dga dient de opgebouwde PEB-aanspraak, ODV-aanspraak of loonstamrechtsaanspraak in beginsel periodiek uit te keren vanaf de (pensioen)ingangsdatum. Als echter op enig moment een handeling in strijd met de fiscale voorwaarden wordt verricht (bijvoorbeeld een zekerheidsstelling van het PEB, ODV of loonstamrecht), wordt de gehele pensioenaanspraak, ODV-aanspraak of loonstamrechtsaanspraak op dat moment onzuiver [*op grond van de artikelen 38n en 38p Wet LB 1964*]. Er dient dan in beginsel belastingheffing plaats te vinden over de waarde in het economische verkeer van de totale aanspraak.

Als er echter geen belastingheffing heeft plaatsgevonden en de Belastingdienst deze oneigenlijke handeling niet binnen de navorderingstermijn of naheffingstermijn opmerkt, kon dit er op grond van de tot en met 31 december 2024 geldende bepalingen toe leiden dat er geen belastingheffing meer kan plaatsvinden, ook niet bij een volgende oneigenlijke handeling met het PEB, de ODV of het loonstamrecht. Als de aanspraak vervolgens niet regulier wordt uitgekeerd of verstrekt aan de gerechtigde maar bijvoorbeeld wordt prijsgegeven, zou die aanspraak dan geheel onbelast blijven. Dit acht het kabinet een onwenselijke situatie die constructievorming kon uitlokken.

Met de inwerkingtreding van de FVW 2025 is een maatregel getroffen om daarom bij een volgende oneigenlijke handeling, bijvoorbeeld het niet tijdig laten ingaan van de periodieke uitkeringen, opnieuw een heffingsmoment te creëren. Zodoende wordt de prikkel weggenomen om het PEB, de ODV of het loonstamrecht niet regulier uit te keren en kan het alsnog in de belastingheffing worden betrokken.

Met het nieuwe heffingsmoment kiest het kabinet er bewust voor dat eerder verkregen rechtszekerheid door het verloop van de navorderings- en naheffingstermijn wordt doorbroken. Het kabinet acht het namelijk niet aanvaardbaar dat een pensioen eerst fiscaal gefacilieerd wordt opgebouwd ten koste van de schatkist en vervolgens het (bewust) niet nakomen van eerder geaccepteerde fiscale voorwaarden ten aanzien van dat pensioen en het niet voldoen aan fiscale verplichtingen als gevolg daarvan erin resulteert dat belastingheffing nooit meer kan plaatsvinden. Deze met de FVW 2025 in werking getreden wetwijziging is overigens in lijn met bestaande wetgeving om ten onrechte niet belaste uitkeringen alsnog te kunnen belasten [*artikel 10, vierde lid, Wet LB 1964. Dit artikel is toegelicht in [Kamerstukken II 2003 – 2004, 29 760, nr. 3, p. 24-25](#)*].

Uit verschillende rechtelijke uitspraken volgt echter dat deze wetgeving geen doel treft als men niet overgaat tot daadwerkelijk uitkeren maar tot bijvoorbeeld prijsgeven [*Hof 's-Hertogenbosch 20 december 2012, ECLI:NL:GHSHE:2022:4692, Hof Arnhem-Leeuwarden 22*

[november 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:10085](#) en [Hof Arnhem-Leeuwarden 17 januari 2023, ECLI:NL:GHARL:2023:352](#)]. Vandaar dat deze aanvullende maatregelen met de FVW 2025 zijn getroffen. Hierbij zij overigens opgemerkt dat deze aanvullende maatregelen alleen zijn genomen voor het PEB, de ODV en het loonstamrecht. Dit zijn situaties waarin de gerechtigde in de meeste gevallen zelf over het kapitaal voor het PEB, de ODV of het loonstamrecht kan beschikken waardoor deze situaties gevoelig zijn voor dit soort constructies.

3.4.2. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 38n Wet LB 1964 voorziet in overgangsrecht voor pensioen in eigen beheer. Met de inwerkingtreding van de FVW 2025 is met ingang van 1 januari 2025 aan de op 31 december 2024 bestaande tekst van artikel 38n Wet LB 1964 een lid toegevoegd. Hierin wordt bepaald dat artikel 19b Wet LB 1964 zoals dat luidde op 31 december 2016 een repeterende werking krijgt in situaties waarbij het eerder van toepassing zijn van artikel 19b, eerste lid, Wet LB 1964 zoals dat luidde op 31 december 2016 niet heeft geleid tot het in aanmerking nemen van loon uit een vroegere dienstbetrekking. Hiermee wordt voortaan voorkomen dat een onzuiver geworden pensioen in eigen beheer dat buiten de navorderingstermijn is gekomen, onbelast kan blijven zoals dit ook is toegelicht in het algemeen deel van deze memorie. Van een onzuiver geworden pensioen in eigen beheer is sprake als niet langer aan de fiscale voorwaarden voor een dergelijk pensioen wordt voldaan.

Ingevolge het nieuwe artikel 38p, zesde lid, Wet LB 1964 wordt artikel 19b, eerste lid, Wet LB 1964 zoals dat luidde op 31 december 2016 met ingang van 1 januari 2025 een repeterende werking gegeven om voortaan het ontgaan van belastingheffing te voorkomen zoals dat ook is geregeld voor artikel 38n Wet LB 1964 met betrekking tot pensioen in eigen beheer.

Artikel 39f Wet LB 1964 voorziet in overgangsrecht voor loonstamrechten. Met de inwerkingtreding van de FVW 2025 is met ingang van 1 januari 2025 aan die bepaling een lid toegevoegd (artikel 39f, vijfde lid, Wet LB 1964). Met dat vijfde lid krijgt artikel 19b, eerste lid, Wet LB 1964 zoals dat luidde op 31 december 2013 in eigenbeheersituaties een repeterende werking in die situaties waarbij het eerder van toepassing zijn van artikel 19b, eerste lid, Wet LB 1964 zoals dat luidde op 31 december 2013 niet heeft geleid tot het in aanmerking nemen van loon uit een vroegere dienstbetrekking. Dit is vergelijkbaar met wat is geregeld met betrekking tot artikel 38n Wet LB 1964 voor pensioen in eigen beheer en in artikel 38p Wet LB 1964 voor de ODV. Hiermee wordt voorkomen dat een onzuiver geworden loonstamrecht in eigen beheer dat buiten de navorderingstermijn is gekomen zonder belastingheffing kan blijven. Van een onzuiver geworden stamrecht in eigen beheer is sprake als niet langer aan de fiscale voorwaarden voor een dergelijk stamrecht wordt voldaan.

3.4.3. Aanpassingen wettekst (artikel III, onderdelen A, B en C)

Artikel 38n is als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst is de aanduiding “1.” geplaatst.

2. Er is een lid toegevoegd, luidende:

2. Indien artikel 19b, eerste lid, zoals dat luidde op 31 december 2016 van toepassing is of is geweest op een aanspraak als bedoeld in het eerste lid en de aanspraak in afwijking van dat artikel bij de bepaling van de verschuldigde belasting niet als loon in aanmerking is genomen, blijft dat artikel van overeenkomstige toepassing op die aanspraak.

Artikel 38p is als volgt gewijzigd:

2. Er is een lid toegevoegd, luidende:

6. Indien artikel 19b, eerste lid, zoals dat luidde op 31 december 2016, van overeenkomstige toepassing is of is geweest op een aanspraak ingevolge een oudedagsverplichting als bedoeld in het eerste lid en de aanspraak in afwijking van dat artikel bij de bepaling van de verschuldigde belasting niet als loon in aanmerking is genomen, blijft dat artikel van overeenkomstige toepassing op die aanspraak.

Aan artikel 39f is een lid toegevoegd, luidende:

5. Indien artikel 19b, eerste lid, zoals dat luidde op 31 december 2013, van overeenkomstige toepassing is of is geweest op een aanspraak als bedoeld in het eerste lid, waarvan een lichaam als bedoeld in artikel 19a, eerste lid, onderdeel d of e, zoals dat luidde op 31 december 2013 als verzekeraar optreedt en de aanspraak in afwijking van artikel 19b, zoals dat luidde op 31 december 2013, bij de bepaling van de verschuldigde belasting niet als loon in aanmerking is genomen, blijft dat artikel van overeenkomstige toepassing op die aanspraak.

3.5. Nota naar aanleiding van het verslag (TK 36 605, nrs. 5 en 6)

Tijdens de kamerbehandeling van het wetsvoorstel hebben de leden van de fractie van de VVD gevraagd of, wanneer er een handeling in strijd met de fiscale voorwaarden wordt verricht, er nu al antimisbruik-bepalingen zijn of het beginsel van *fraus legis* van toepassing is. Zie daarvoor het verslag van 3 oktober 2024 bij het wetsvoorstel ([Kamerstukken II, 2024 – 2025, 36 605, nr. 5](#)).

In de nota naar aanleiding van het verslag van 15 oktober 2024 ([Kamerstukken II, 2024 – 2025, 36 605, nr. 6](#)) is daarop door het kabinet als volgt gereageerd. Het kabinet gaat er bij de beantwoording van deze vraag vanuit dat de fractie van de VVD doelt op de maatregelen gericht op het voorkomen van belastingafstel bij een niet-reguliere afwikkeling van een aanspraak op pensioen in eigen beheer, een aanspraak op een loonstamrecht in eigenbeheer of een aanspraak op een oudedagsverplichting. Voor dergelijke inkomensvoorzieningen gelden in het algemeen reeds fiscale sancties wanneer

er sprake is van een handeling in strijd met de fiscale voorwaarden. Deze fiscale sancties verhinderen echter niet in alle gevallen dat een dergelijke inkomensvoorziening onbelast kan worden genoten. Het kabinet vindt dat ongewenst. Met de maatregelen die zijn getroffen met de FVW 2025 is daarom in lijn met reeds bestaande wetgeving geregeld dat ten onrechte niet belaste uitkeringen uit dergelijke inkomensvoorzieningen alsnog belast kunnen worden. Het beginsel van fraus legis zal hoogstwaarschijnlijk niet voldoende uitkomst bieden omdat met die methode van rechtsvinding geen nieuw heffingsmoment kan worden gecreëerd, wat wel met de voorgestelde maatregel plaatsvindt.

3.6. Tweede nota van wijziging (TK 36 605, nr. 9)

Op 11 november 2024 is de Tweede nota van wijziging op het wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer ([*Kamerstukken II, 2024 – 2025, 36 605, nr. 9*](#)).

Met deze nota van wijziging zijn een aantal technische wijzigingen aangebracht in de ‘Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen’ en de ‘Wet herziening bedrag ineens’. Deze wijzigingen zijn in een **separate compilatie met de actualiteiten voor 2026** nader toegelicht.

4. Overige fiscale maatregelen 2025; pensioenen en lijfrenten (36 603 / Stb. 2024, 435)

4.1. Vooraf

Fiscale wetgeving is constant aan veranderingen onderhevig. Dit vergt voortdurend inhoudelijke wijzigingen en technisch onderhoud van deze wetgeving.

In lijn met eerdere jaren bevat het pakket Belastingplan 2025 een wetsvoorstel 'Overige fiscale maatregelen' (hierna: OFM 2025). Dit wetsvoorstel is op 17 september 2024 bij de Tweede Kamer ingediend ([Kamerstukken II, 2024 – 2025, 36 603, nr. 2](#)). Op 14 november 2024 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel aangenomen. Zie het [stemmingsoverzicht van 14 november 2024](#). Het wetsvoorstel is vervolgens op 17 december 2024 aangenomen door de Eerste Kamer en op 1 januari 2025 in werking getreden. De wet is op 23 december 2024 in het Staatsblad geplaatst ([Stb. 2024, 435](#)).

De maatregelen in de wet OFM 2025 hebben geen gevolgen voor het budgettaire beeld. De maatregelen zijn per 1 januari 2025 in werking getreden. Enkele maatregelen hebben terugwerkende kracht.

In de wet OFM 2025 is sprake van thematische samenhang, omdat alle wijzigingen aanpassingen in bestaande wetgeving betreffen die veelal beperkt beleidsmatig en meer technisch van aard zijn. De wet bestaat uit verschillende maatregelen die te klein zijn om als zelfstandige wet in werking te laten treden.

Hierna zijn de maatregelen op het terrein van pensioenen en lijfrenten in internationaal verband samengevat en nader toegelicht aan de hand van de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel ([Kamerstukken II, 2024 – 2025, 36 603, nr. 3](#)).

4.2. Wijzigingen in voorwaarden voor internationale waardeoverdracht van pensioenen en lijfrenten

4.2.1. Algemene toelichting

Op 16 november 2023 heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie arrest [[HvJ EU 16 november 2023, C-360/22, ECLI:EU:C:2023:875](#), en [HvJ EU 16 november 2023, C-459/22, ECLI:EU:C:2023:878](#)] gewezen in een tweetal zaken van de EC tegen Nederland inzake internationale waardeoverdracht van pensioen bij – kortgezegd – een wisseling van baan.

Bij brief van 22 december 2023 [[Kamerstukken II 2023 – 2024, 32 043, nr. 629](#)] heeft het kabinet de Tweede Kamer geïnformeerd over de inhoud, impact en gevolgen van deze arresten. Met de wet OFM 2025 zijn de Invorderingswet 1990 (IW 1990), de Pensioenwet

(Pw) en de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) met terugwerkende kracht tot en met 16 november 2023 aangepast om daarmee de wetgeving in lijn te brengen met deze arresten.

De arresten hebben reeds directe werking vanaf 16 november 2023 en worden door DNB en de Belastingdienst vanaf die datum gerespecteerd. Dit is ook opgenomen in een beleidsbesluit [[Besluit van de Staatssecretaris van Financiën van 21 maart 2024, over internationale aspecten van pensioenen en stamrechten; Stcrt. 2024, 10467](#)].

Als een werknemer in Nederland pensioen heeft opgebouwd en gaat werken bij een andere werkgever in Nederland met een pensioenregeling, dan heeft de werknemer op grond van de Pw en de Wvb onder voorwaarden recht op een waardeoverdracht van zijn opgebouwde pensioen naar de pensioenregeling van zijn nieuwe werkgever. Een vergelijkbare regeling geldt als de werknemer gaat werken bij een buitenlandse werkgever en gaat deelnemen aan de buitenlandse pensioenregeling. Het bij de Nederlandse werkgever opgebouwde pensioen kan dan onder voorwaarden worden overgedragen aan de pensioenregeling van de nieuwe buitenlandse werkgever. Van twee voorwaarden die golden bij een waardeoverdracht naar een buitenlandse werkgever heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ EU) geoordeeld dat deze strijdig zijn met het vrije verkeer van werknemers [*artikel 45 VWEU en artikel 28 EER*]. Op deze twee voorwaarden wordt hierna ingegaan.

De aangepaste bepalingen van de IW 1990, de Pw en de Wvb met betrekking tot internationale waardeoverdracht van een pensioen volgen uit de genoemde arresten en hebben gevolgen voor werknemers die gaan deelnemen aan een buitenlandse pensioenregeling bij een werkgever die is gevestigd in een van de andere lidstaten van de EU of een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER). Ook voor internationale waardeoverdracht van pensioen naar Zwitserland werken de arresten door op grond van de overeenkomst met Zwitserland over het vrije verkeer van personen [*De op 21 juni 1999 te Luxemburg tot stand gekomen Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen (Trb. 2000, 16 en 86)*].

Voorwaarde 1: aansprakelijkheidsstelling buitenlandse pensioenuitvoer of zekerheidsstelling

De IW 1990 bepaalt dat een pensioenverzekeraar aansprakelijk kan worden gesteld voor de inkomstenbelasting en revisierente die een pensioengerechtigde verschuldigd is ten gevolge van door hem gepleegde zogenoemde verboden handelingen zoals de afkoop, vervreemding of verpanding van de pensioenpolis of in geval van emigratie. Hierdoor worden verzekeraars gestimuleerd om met de verzekeringnemer overeen te komen dat verboden handelingen niet zullen plaatsvinden of dat er een zekerheidsstelling wordt

verleend waardoor de pensioenverzekeraar – in geval van een verboden handeling of emigratie – deze zekerheid kan uitwinnen. Voor de situatie waarin het Nederlandse pensioen wordt overgedragen aan de buitenlandse pensioenregeling stelt Nederland de voorwaarde dat de buitenlandse pensioenuitvoerder de aansprakelijkheid moet aanvaarden in een overeenkomst met de Nederlandse Belastingdienst voor de Nederlandse belastingschuld die ontstaat als bijvoorbeeld het pensioen in het andere land zou worden afgekocht. Als alternatief voor deze aanvaarding van aansprakelijkheid kan de werknemer een zekerheidsstelling geven. Het HvJ EU heeft geoordeeld dat deze voorwaarde – in de situatie van wisseling van baan – een belemmering is voor het vrije verkeer van werknemers. Een werknemer zou hierdoor belemmerd kunnen worden in zijn keuze om een dienstbetrekking in het buitenland te aanvaarden. Dit betekent dat deze voorwaarde niet langer gesteld kan worden voor een internationale individuele waardeoverdracht van pensioenen aan binnen de EU, Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER) of Zwitserland gevestigde pensioenfondsen of lichamen die het verzekeringsbedrijf uitoefenen. Met de inwerkingtreding van de wet OFM 2025 is deze voorwaarde voor deze situatie komen te vervallen. Dit is in lijn met de arresten van het HvJ EU.

Voorwaarde 2: ruimere afkoopmogelijkheden in het buitenland

In de Pw en de Wvb is bepaald dat pensioenaanspraken alleen voor internationale waardeoverdracht in aanmerking komen wanneer de mogelijkheden tot afkoop in het buitenland niet ruimer zijn dan de afkoopmogelijkheden op grond van de Pw of de Wvb. Als aan deze voorwaarde was voldaan, kon de waarde worden overgedragen naar een pensioeninstelling uit een andere lidstaat, een verzekeraar met zetel buiten Nederland die in Nederland het levensverzekering- of schadebedrijf mag uitoefenen of een buitenlandse instelling *[Dit is geregeld in de artikelen 85 en 87 Pw]*. Als aan deze voorwaarde niet was voldaan en er vond toch waardeoverdracht plaats, dan hief Nederland op het moment van internationale waardeoverdracht belasting alsof de overdrachtswaarde werd afgekocht *[Dit is geregeld in artikel 19b, tweede en zesde lid, Wet LB 1964 en paragraaf 3.3.1 van [het Besluit van de Staatssecretaris van Financiën van 9 oktober 2015, over internationale aspecten van pensioenen en stamrechten; Stcrt. 2015, nr. 36798](#)]*.

Het HvJ EU heeft geoordeeld dat deze voorwaarde in strijd is met de bepalingen inzake het vrije verkeer van werknemers. Deze voorwaarde kan volgens het HvJ EU werknemers ervan weerhouden om, ten eerste, een nieuwe dienstbetrekking aan te gaan in een andere lidstaat van de EU, een staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de EER of Zwitserland *[De rechten van het vrije verkeer gelden binnen de EU, maar ook voor de gebieden waarop de Overeenkomst betreffende de EER van toepassing is en Zwitserland, waardoor deze hofuitspraak ook voor deze landen betekenis heeft]* en, ten tweede, om pensioenen over te dragen.

Met de inwerkingtreding van de wet OFM 2025 is geregeld dat bij een uitgaande individuele waardeoverdracht naar de (beroeps)pensioenregeling van de nieuwe werkgever, ondergebracht bij een pensioeninstelling, een verzekeraar of buitenlandse instelling in een andere lidstaat van de EU of een staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de EER, de voorwaarde is vervallen dat de mogelijkheden voor afkoop na waardeoverdracht niet ruimer mogen zijn dan op grond van de Pw of de Wvb *[Conform de uitspraak van het HvJ EU geldt deze aanpassing uitsluitend voor de artikelen 85 en 87 Pw en de artikelen 93 en 95 Wvb. Deze artikelen zien op de grensoverschrijdende situatie gelijk aan artikel 71 Pw en artikel 82 Wvb in de binnenlandse situatie]*.

Zoals hiervoor toegelicht werkt dit ook door op een waardeoverdracht naar Zwitserland. De voorwaarde dat de mogelijkheden tot afkoop in het buitenland niet ruimer zijn dan de afkoopmogelijkheden op grond van de Pw of de Wvb blijft wel gelden voor andere individuele internationale waardeoverdrachten buiten de EU, de EER en Zwitserland.

De getroffen maatregelen hebben tot doel opvolging te geven aan de hiervoor genoemde arresten van het HvJ EU. Daarmee is de wetgeving in lijn gebracht met deze arresten en is dit doel bereikt. Er is niet voorzien in een evaluatie van de maatregelen. Nederland is vanwege de arresten verplicht deze maatregelen te nemen. Wel zal de Belastingdienst, zoals is aangegeven in de hiervoor genoemde Kamerbrief van 22 december 2023, monitoren naar welke landen waardeoverdrachten plaatsvinden, om hoeveel waardeoverdrachten dit gaat en om welke kapitalen het gaat, om eventueel oneigenlijk gebruik van de mogelijkheid tot internationale waardeoverdracht tegen te gaan.

Artikel 44a IW 1990 bevat een vergelijkbare aansprakelijkheidsbepaling voor de verzekeraar van een aanspraak op periodieke uitkeringen. Deze aansprakelijkheid is van toepassing wanneer eerder in aftrek gebrachte premies wegens uitgaven voor inkomensvoorziening later weer als inkomen of negatieve uitgaven belast zijn op grond van de artikelen 3.133, 3.135 of 3.136 Wet IB 2001. In artikel 44a, vijfde lid, IW 1990 is een qua strekking met de tekst van artikel 44b, vijfde lid, IW 1990 overeenkomende voorwaarde opgenomen voor een internationale waardeoverdracht van een lijfrenterekening of lijfrentebeleggingsrecht.

Met de inwerkingtreding van de wet OFM 2025 is geregeld dat in lijn met de wijziging voor pensioenen ook de betreffende voorwaarde voor lijfrenten in internationaal verband, in bepaalde situaties, niet meer wordt gesteld.

4.2.2. Artikelsgewijze toelichting (artikel XII, onderdelen A en B)

Het HvJ EU heeft op 16 november 2023 geoordeeld dat de Nederlandse wetgeving in strijd is met de EU-regelgeving omdat het internationaal actieve werknemers belemmert bij het aanvaarden van een dienstbetrekking met een pensioenregeling in een andere EU-lidstaat,

een andere EER-staat of Zwitserland [[HvJ EU 16 november 2023, C-360/22, ECLI:EU:C:2023:875](#), en [HvJ EU 16 november 2023, C-459/22, ECLI:EU:C:2023:878](#)].

Als gevolg hiervan is artikel 44b, vijfde lid, IW 1990 met terugwerkende kracht tot en met 16 november 2023 aangepast om deze strijdigheid op te heffen.

Het HvJ EU heeft voor mobiele werknemers bepaald dat Nederland bij een internationale individuele waardeoverdracht van pensioenen niet langer de voorwaarde mag stellen dat de buitenlandse ontvangende pensioenuitvoerder een overeenkomst dient te sluiten met de Nederlandse Belastingdienst waarin de buitenlandse pensioenuitvoerder aansprakelijkheid aanvaardt voor de door de gerechtigde werknemer verschuldigde inkomstenbelasting en revisierente ter zake van belastbare feiten met betrekking tot het overgedragen pensioen dan wel dat de werknemer zekerheid moet stellen. Onder mobiele werknemers wordt verstaan werknemers met een in Nederland opgebouwd pensioen die in een andere EU-lidstaat, een andere EER-staat of Zwitserland een dienstbetrekking aanvaarden, bij die nieuwe dienstbetrekking deel gaan nemen aan een pensioenregeling en het in Nederland opgebouwde pensioen willen overdragen naar de bij die dienstbetrekking behorende buitenlandse pensioenregeling bij een in een andere EU-lidstaat, een andere EER-staat of Zwitserland gevestigd pensioenfonds of lichaam.

De wijziging van artikel 44b, vijfde lid, IW 1990 heeft tot gevolg dat de betreffende voorwaarde niet meer gesteld wordt indien de waardeoverdracht plaatsvindt naar een andere EU-lidstaat, een andere EER-staat of Zwitserland. Voor situaties waarin sprake is van waardeoverdracht van een pensioen naar een land buiten de grenzen van de hiervoor genoemde staten blijft de huidige wetgeving onaangetast.

In lijn met voornoemde wijziging is ook artikel 44a, vijfde lid, IW 1990 gewijzigd.

Artikel 44a IW 1990 bevat een vergelijkbare aansprakelijkheidsbepaling voor de verzekeraar van een aanspraak op periodieke uitkeringen. Deze aansprakelijkheid is van toepassing wanneer eerder in aftrek gebrachte premies wegens uitgaven voor inkomensvoorziening later weer als inkomen of negatieve uitgaven belast zijn op grond van de artikelen 3.133, 3.135 of 3.136 Wet IB 2001. In artikel 44a, vijfde lid, IW 1990 is een qua strekking met de tekst van artikel 44b, vijfde lid, IW 1990 overeenkomende voorwaarde opgenomen voor een internationale waardeoverdracht van een lijfrenterekening of lijfrentebeleggingsrecht.

Indien sprake is van een dergelijke waardeoverdracht naar de verzekeraar buiten Nederland wordt conform de destijds geldende wet- en regelgeving door de Nederlandse Belastingdienst de voorwaarde gesteld dat de buitenlandse ontvangende verzekeraar een overeenkomst dient te sluiten met de Belastingdienst waarin de buitenlandse verzekeraar

aansprakelijkheid aanvaardt voor de door de gerechtigde verzekeringsnemer verschuldigde belasting en de revisierente ter zake van belastbare feiten met betrekking tot de overgedragen lijfrenterekening of het overgedragen lijfrentebeleggingsrecht dan wel dat zekerheid wordt gesteld. Ook hierbij geldt dat door de eerdergenoemde voorwaarde het vrije verkeer van werknemers wordt belemmerd. Het kan voor een werknemer een belemmering zijn om een dienstbetrekking in een andere EU-lidstaat, een andere EER-staat of Zwitserland te aanvaarden. Gelet daarop is in artikel 44a, vijfde lid, IW 1990 eenzelfde wijziging als in artikel 44b, vijfde lid, IW 1990 doorgevoerd.

Deze wijziging heeft ook hier tot gevolg dat de betreffende voorwaarde niet meer wordt gesteld indien de waardeoverdracht plaatsvindt naar een andere EU-lidstaat, een andere EER-staat of Zwitserland. Voor situaties waarin sprake is van waardeoverdracht naar een land buiten de grenzen van de hiervoor genoemde staten blijft de huidige wetgeving ook hier onaangepast.

De wijziging van artikel 44b, vijfde lid, IW 1990 heeft terugwerkende kracht tot en met 16 november 2023, omdat deze wijziging het gevolg is van een arrest van het HvJ EU waar met ingang van 16 november 2023 aan moet worden voldaan [[HvJ EU 16 november 2023, C-459/22, ECLI:EU:C:2023:878](#)]. De van artikel 44b, vijfde lid, IW 1990 is per 1 januari 2025 in werking getreden en werkt terug tot en met 16 november 2023.

Omdat met de wijziging van artikel 44a, vijfde lid, IW 1990 hetzelfde doel is beoogd als met de wijziging van artikel 44b, vijfde lid, IW 1990 – het voorkomen van een eventuele belemmering van het vrije verkeer van werknemers – en die wijziging het gevolg is van het betreffende arrest van het HvJ EU waar met ingang van 16 november 2023 aan moet worden voldaan, heeft die wijziging van artikel 44a, vijfde lid, IW 1990 een met artikel 44b, vijfde lid, IW 1990 ook terugwerkende kracht tot en met 16 november 2023.

Met de wijziging van artikel 44b, vijfde lid, IW 1990 is ten slotte een redactionele omissie hersteld.

De op 31 december 2024 bestaande tekst van die bepaling verwijst naar artikel 19b, zesde lid, Wet LB 1964. Ingevolge artikel III, onderdeel J, van de Wet toekomst pensioenen is artikel 19b, zesde lid, Wet LB 1964 echter met ingang van 1 juli 2023 vernummerd tot zevende lid. Daarbij is per abuis de verwijzing in artikel 44b, vijfde lid, IW 1990 niet overeenkomstig gewijzigd. Met de wijziging is deze verwijzing alsnog met terugwerkende kracht tot en met 1 juli 2023 aangepast.

4.2.3. Aanpassing wettekst (artikel XII, onderdelen A en B)

De Invorderingswet 1990 is als volgt gewijzigd:

In artikel 44a, vijfde lid, is “niet in Nederland” vervangen door “niet in een van de lidstaten van de Europese Unie, een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte of Zwitserland”.

In artikel 44b, vijfde lid, is “zesde lid” vervangen door “zevende lid”. Voorts is “niet in Nederland” vervangen door “niet in een van de lidstaten van de Europese Unie, een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte of Zwitserland”.

4.3. Nota naar aanleiding van het verslag (TK 36 603, nrs. 5 en 8)

Tijdens de kamerbehandeling van het wetsvoorstel hebben de leden van de fractie van GroenLinks-PvdA gevraagd hoeveel zaken er nu bij het Hof van Justitie van de Europese Unie lopen ten aanzien van pensioenen. De leden van de fractie van de VVD vragen of reeds signalen bekend zijn dat oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van mogelijkheid om pensioenaanspraken makkelijker af te kopen in het buitenland. Ten slotte hebben de leden van de fractie van D66 gevraagd welke mogelijkheden tot oneigenlijk gebruik van de regeling de regering ziet. Zie daarvoor het verslag van 3 oktober 2024 bij het wetsvoorstel ([Kamerstukken II, 2024 – 2025, 36 603, nr. 5](#)).

In de nota naar aanleiding van het verslag van 15 oktober 2024 ([Kamerstukken II, 2024 – 2025, 36 603, nr. 8](#)) zijn op de gestelde vragen de volgende antwoorden gegeven door het kabinet. In antwoord op de vraag van de leden van de fractie van GroenLinks-PvdA is geantwoord dat er momenteel geen zaken aanhangig zijn bij het Hof van Justitie tegen Nederland inzake pensioenen.

In antwoord op de vraag van de leden van de fractie van de VVD is geantwoord dat de Belastingdienst naar het Buitenland uitgaande waardeoverdrachten monitort en dat er momenteel geen signalen zijn dat hiervan oneigenlijk gebruik wordt gemaakt.

In antwoord op de vraag van de leden van de fractie van D66 is geantwoord dat het mogelijk zou kunnen zijn dat er situaties ontstaan waarbij routes worden gezocht om pensioenen over te dragen naar het buitenland en deze daar tegengunstige fiscale condities af te kopen (en dan al dan niet weer terug te keren naar Nederland). Om dit soort potentiële onwenselijke routes tegen te gaan monitort de Belastingdienst naar welke landen waardeoverdrachten plaatsvinden, om hoeveel waardeoverdrachten dit gaat en om welke kapitalen het gaat.

5. Belastingplan 2025 (36 602 / Stb. 2024, 434)

5.1. Vooraf

Een ander wetsvoorstel dat onderdeel uitmaakt van het pakket Belastingplan 2025 is het wetsvoorstel Belastingplan 2025 ([Kamerstukken II, 2024 – 2025, 36 602, nr. 2](#)). Aanvankelijk waren in dit wetsvoorstel helemaal geen wijzigingen op het terrein van lijfrenten opgenomen. Daarin is verandering gekomen bij de [stemming over het wetsvoorstel en de ingediende amendementen](#) op dat wetsvoorstel op 14 november 2024.

In twee van de door de Tweede Kamer aangenomen amendementen zitten wijzigingsvoorstellen op het lijfrenteterrein. Deze zijn opgenomen in het gewijzigde wetsvoorstel Belastingplan 2025 ([Kamerstukken I, 2024 – 2025, 36 602, nr. C](#)). Deze twee amendementen worden in dit hoofdstuk toegelicht.

Het wetsvoorstel is [op 17 december 2024 aangenomen door de Eerste Kamer](#) en op 1 januari 2025 in werking getreden. De wet is op 23 december 2024 in het Staatsblad geplaatst ([Stb. 2024, 434](#)).

5.2. Amendement 63; herstel omissie inzake imputatieregels jaarruimte voor nettopensioenen

5.2.1. Toelichting bij amendement

Als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen per 1 juli 2023 is artikel 10a.25 van de Wet IB 2001 in werking getreden. Deze bepaling heeft pas effect gekregen vanaf 1 januari 2024. In de overgangsbepaling die is opgenomen in artikel 10a.25, lid 2, van de Wet IB 2001 is de zogenoemde pensioenimputatie voor de aftrek van lijfrentepremies binnen de jaarruimte geregeld. Deze imputatie staat voor de vermindering in verband met de opbouw van pensioenaanspraken indien gebruik wordt gemaakt van het overgangsrecht voor pensioenregelingen van artikel 38r, lid 1, van de Wet op de loonbelasting 1964. Het gaat daarbij om de vaststelling van de pensioenaangroei bij opbouw van pensioen binnen een pensioenregeling op basis van een leeftijdsafhankelijk stijgend premiepercentage.

In artikel 10a.25, lid 2, van de Wet IB 2001 zoals die bepaling luidde op 31 december 2024 wordt met de definitie van de letters X en Y een herleidingsfactor bepaald. Deze herleidingsfactor wordt vermenigvuldigd met het bedrag van letter B. Op die manier wordt de stijgende pensioenpremie herleid naar een zogenoemde vlakke pensioenpremie, hét uitgangspunt voor pensioenopbouw onder de Wet toekomst pensioenen en daarmee de pensioenimputatie binnen de jaarruimte.

In de definitie van letter B wordt ook de premie voor het nettopensioen in box 3 meegenomen. Door toepassing van de herleidingsfactor kan dit ertoe leiden dat de premie voor het nettopensioen in box 3 slechts gedeeltelijk in aanmerking wordt genomen voor de pensioenimputatie binnen de jaarruimte. Het nettopensioen moet echter altijd volledig in mindering te worden gebracht op de jaarruimte zoals dat ook geldt voor situaties waarbij de pensioenimputatie is geregeld voor situaties die vallen onder artikel 3.127, lid 4, en (het overgangsrecht in) artikel 10a.25, lid 1, van de Wet IB 2001. Er is in dit verband sprake van een technische omissie.

De met het amendement ([Kamerstukken II, 2024 – 2025, 36 602, nr. 63](#)) ingevoerde wijziging heeft tot doel de omissie te herstellen. Daartoe is de formule in artikel 10a.25, lid 2, van de Wet IB 2001 aangepast. De letter B is ‘gezuiverd van’ de nettopensioenpremie. In de herleidingsformule is een nieuwe, afzonderlijke letter Z toegevoegd. Met het opnemen van een afzonderlijke letter Z is de technische omissie met terugwerkende kracht tot en met 1 juli 2023, de datum van invoering van deze bepaling, hersteld.

5.2.2. Aanpassing wetteksten (artikel I, onderdeel V, & artikel II)

Artikel I

Artikel 10a.25, tweede lid, is als volgt gewijzigd:

1. De formule « $A = (1 - (X - Y) / X) * B$ » wordt vervangen door « $A = ((1 - (X - Y) / X) * B) + Z$ ».
2. In de definitie van letter B vervalt «, vermeerderd met het gezamenlijke bedrag van de door de belastingplichtige in het voorafgaande kalenderjaar voor een nettopensioen betaalde of verrekenende premies, bedoeld in artikel 5.17, gedeeld door de nettofactor, bedoeld in artikel 5.16, vierde lid».
3. Er wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van de definitie van letter Y door een puntkomma, een definitie toegevoegd, luidende:

Z: het gezamenlijke bedrag van de door de belastingplichtige in het voorafgaande kalenderjaar voor een nettopensioen betaalde of verrekenende premies, bedoeld in artikel 5.17, gedeeld door de nettofactor, bedoeld in artikel 5.16, vierde lid.

Artikel II

In artikel LXV, eerste lid, is na onderdeel d een onderdeel ingevoegd, luidende:

da. artikel I, onderdeel V, terugwerkt tot en met 1 juli 2023;

5.3. Amendement 90; geen indexatie aftoppingsgrens in premiegrondslag jaarruimte

5.3.1. Toelichting bij amendement

Het tweede amendement dat een wijziging op het terrein van lijfrente met zich brengt, is het amendement op het wetsvoorstel Belastingplan 2025 met nummer 90 ([Kamerstukken II, 2024 – 2025, 36 602, nr. 90](#)). Dit amendement regelt dat de giftenaftrek in de vennootschapsbelasting (hierna: Vpb) instand blijft én regelt dat de periodieke giftenaftrek in de inkomstenbelasting verruimd wordt van € 250.000 naar 1,5 miljoen euro.

De indieners van het amendement zijn van mening dat geefgedrag van ondernemers en particulieren niet fiscaal afgestraft, maar juist mogelijk gemaakt moet worden. Om deze reden is het beoogde schrappen van de giftenaftrek in de Vpb (die met name door MKB-ondernemers gebruikt wordt) teruggedraaid. Ook is de beperking van de periodieke giftenaftrek van twee jaar geleden voor een deel teruggedraaid, door de toen geïmplementeerde drempel te verzesvoudigen.

Ter dekking van de met het amendement ingevoerde maatregel vindt bij het begin van de kalenderjaren 2025 en 2026 geen indexatie plaats met betrekking tot de aftoppingsgrens in de premiegrondslag van de jaarruimte zoals opgenomen in artikel 3.127, lid 3, van de Wet IB 2001. Hiermee wordt de indexatie van de aftoppingsgrens, die de afgelopen twee jaar is gestegen met circa € 23.000 euro tot € 137.800 voor de duur van twee jaar als het ware ‘gepauzeerd’. Dit is geregeld in artikel 10.2b, lid 4, van de Wet IB 2001.

5.3.2. Aanpassing wetteksten (artikel LVIIIA)

Na artikel LVIII is een artikel ingevoegd, luidende:

ARTIKEL LVIIIA

Artikel 10.2b, vierde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001 en artikel 18ga, tweede lid, van de Wet op de loonbelasting 1964 vinden geen toepassing bij het begin van de kalenderjaren 2025 en 2026.

6. Eindejaarsbesluit 2024 (Stb. 2024, 441)

6.1. Vooraf

Op 23 december 2024 is het Besluit tot wijziging van enige uitvoeringsbesluiten op het gebied van de belastingen en enige andere besluiten, het zogenoemde ‘Eindejaarsbesluit 2024’, in het Staatsblad gepubliceerd ([Stb. 2024, 441](#)). In dit Eindejaarsbesluit 2024 is onder andere een aantal wijzigingen opgenomen van enkele uitvoeringsbesluiten op het terrein van belastingen, waaronder het Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001 (UBIB 2001).

De wijzigingen vloeien onder andere voort uit het pakket Belastingplan 2025 en de Fiscale verzamelwet 2025 (zie terug) en zijn voornamelijk technisch van aard. Hierna worden de wijzigingen toegelicht.

6.2. Technische wijzigingen op lijfrentegebied

6.2.1. Toelichting

Op grond van artikel 15 UBIB 2001 verstrekt de pensioenverzekeraar jaarlijks een opgaaf van het bedrag van de ingelegde premies in pensioenregelingen van de belastingplichtige. De belastingplichtige heeft deze opgaaf nodig voor het berekenen van de zogenoemde jaarruimte, bedoeld in artikel 3.127, eerste en vierde lid, Wet IB 2001. De tekst van artikel 15 UBIB 2001 is met het Besluit toekomst pensioenen gewijzigd per 1 juli 2023. Abusievelijk zijn in die tekst een aantal onvolkomenheden geslopen. Met het Eindejaarsbesluit 2024 worden deze hersteld met terugwerkende kracht tot en met 1 juli 2023. Allereerst wordt de tekst in artikel 15, eerste en tweede lid, UBIB 2001 redactioneel verbeterd. Daarnaast wordt naar aanleiding van een ingevolge een amendement [[Kamerstukken II 2024 – 2025, 36 602, nr. 63](#); zie paragraaf 7.2. van deze compilatie] in het Belastingplan 2025 opgenomen aanpassing van artikel 10a.25 Wet IB 2001 [*Deze aanpassing was ook opgenomen in de voor internetconsultatie voorgelegde conceptwettekst van de Fiscale verzamelwet 2026*] aan artikel 15, tweede lid, UBIB 2001 toegevoegd “exclusief premies voor een nettopensioen”.

Deze aanpassing wordt gedaan omdat in artikel 15, tweede lid, UBIB 2001 wordt verwezen naar de formule die is opgenomen in artikel 10a.25, tweede lid, Wet IB 2001 en het nettopensioen onderdeel uitmaakt van die formule waardoor in de opgaaf door de verzekeraar aan de belastingplichtige van de ingelegde premies op grond van artikel 15, tweede lid, UBIB 2001 ook het nettopensioen meegenomen zou moeten worden. Een verzekeraar dient dan in één opgave de ingelegde premies voor de opbouw van een pensioen met toepassing van artikel 38r Wet LB1964 en de ingelegde premies voor de opbouw van een nettopensioen te verstrekken. Dat leidt tot uitvoeringsproblemen bij verzekeraars. In de praktijk kan het bijvoorbeeld voorkomen dat de nettopensioenregeling is ondergebracht bij een andere verzekeraar. Met de toevoeging “exclusief de premies voor een nettopensioen” wordt naar aanleiding van de hiervoor genoemde aanpassing van

artikel 10a.25 Wet IB 2001 geregeld dat de opgaaf van het bedrag van de ingelegde premies op grond van artikel 15, tweede lid, UBIB 2001 alleen ziet op de premies voor de opbouw van een pensioen met toepassing van artikel 38r Wet op de loonbelasting 1964 en niet ook op premies voor een nettopensioen als bedoeld in artikel 5.17 Wet IB 2001 zodat deze ingelegde premies afzonderlijk gecommuniceerd kunnen worden door de verzekeraar aan de belastingplichtige. Voor artikel 15, eerste lid, UBIB 2001 is deze aanpassing niet nodig, omdat uit die tekst al duidelijk volgt dat het alleen gaat om premies voor een pensioen als bedoeld in artikel 1.7, tweede lid, onderdelen a en b, Wet IB 2001 en niet ook om premies voor een nettopensioen.

Met artikel 15, derde lid (nieuwe), UBIB 2001 wordt een informatieverplichting gecreëerd voor het verstrekken van een jaarlijkse opgaaf van het gezamenlijke bedrag van ingelegde premies voor een nettopensioen als bedoeld in artikel 5.17, tweede lid, Wet IB 2001. In de praktijk wordt deze informatie al verstrekt door verzekeraars aan belastingplichtigen. Deze bestaande praktijk wordt hiermee gecodificeerd.

De hiervoor besproken wijzigingen hebben terugwerkende kracht tot en met 1 juli 2023.

6.2.2. Wijzigingen in teksten (artikel I, onderdeel B)

Artikel 15 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt «partnerpensioen op of na pensioendatum» vervangen door «partnerpensioen bij overlijden op of na pensioendatum als bedoeld in artikel 18a, eerste lid, van de Wet op de loonbelasting 1964».
2. In het tweede lid wordt «partnerpensioen op of na pensioendatum» vervangen door «partnerpensioen bij overlijden op of na pensioendatum als bedoeld in de artikelen 18a, eerste lid, en 38r, eerste lid, van de Wet op de loonbelasting 1964» en wordt aan het slot toegevoegd «, exclusief de premies voor een nettopensioen als bedoeld in artikel 5.17, tweede lid, van de wet».
3. Onder vernummering van het derde lid tot vierde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:
3. Voor de toepassing van de artikelen 3.127, eerste en vierde lid, en 10a.25, eerste en tweede lid, van de wet verstrekt de verzekeraar van een nettopensioen, bedoeld in artikel 5.17, tweede lid, onderdeel c, van de wet, aan de belastingplichtige een opgave van het gezamenlijke bedrag van de door de belastingplichtige in het voorafgaande kalenderjaar voor een nettopensioen als bedoeld in artikel 5.17, tweede lid, van de wet betaalde of verrekenende premies.
4. In het vierde lid (nieuw) wordt «eerste en tweede» vervangen door «eerste, tweede en derde».

6.3. Technische wijzigingen renseignering

6.3.1. Toelichting

In artikel 22, tweede lid, UBIB 2001 is bepaald welke gegevens en inlichtingen door de in artikel 22, eerste lid, UBIB 2001 aangewezen administratieplichtigen aan de inspecteur dienen te worden verstrekt.

In artikel 22, eerste lid, UBIB 2001 worden met ingang van 1 januari 2025 instellingen voor collectieve beleggingen (icbe's) opgenomen als aangewezen administratieplichtigen. Deze partijen bieden beleggingsproducten aan waarvoor reeds een renseigneringsplicht geldt voorbeleggingsinstellingen en beleggingsondernemingen. In de praktijk leveren icbe's deze gegevens ook al aan. Dit wordt thans gecodificeerd in het UBIB 2001. Voor icbe's geldt namelijk een afzonderlijke definitie in de Wet op het financieel toezicht. Ter codificatie worden icbe's dan ook afzonderlijk opgenomen als aangewezen administratieplichtigen.

In artikel 22, tweede lid, onderdelen d, e en i, UBIB 2001 wordt met ingang van 1 januari 2025 toegevoegd dat als over het kalenderjaar gegevens en inlichtingen worden aangeleverd als bedoeld in de hiervoor genoemde onderdelen, eveneens gerenseigneerd moeten worden de totaal betaalde premies (in het geval van artikel 22, tweede lid, onderdelen d en i, UBIB 2001) of de totaal overgemaakte bedragen (in het geval van artikel 22, tweede lid, onderdeel e, UBIB 2001) en het in een of meer eerdere kalenderjaren genoten (gezamenlijke) bedrag aan uitkering (in het geval van artikel 22, tweede lid, onderdelen d en i, UBIB 2001), onderscheidenlijk het in een of meer eerdere kalenderjaren gedeblokkeerde tegoed of gedeblokkeerde waarde (in het geval van artikel 22, tweede lid, onderdeel e, UBIB 2001). Deze uitbreiding van de renseigneringsverplichting houdt verband met het rentebestanddeel in deze producten. Dit rentebestanddeel is belast bij uitkeren als niet aan de voorwaarden wordt voldaan voor reguliere afwikkeling. Op basis van de verstrekte contra-informatie dient de Belastingdienst dit rentebestanddeel te kunnen bepalen voor het betreffende belastingjaar. In dat kader wordt ook het in een eerder kalenderjaar genoten bedrag aan uitkering, onderscheidenlijk het in een eerder kalenderjaar gedeblokkeerde tegoed, of, de in een eerder kalenderjaar gedeblokkeerde waarde, gerenseigneerd. Mogelijk is deze informatie ook eerder verstrekt aan de Belastingdienst, maar dit kan ook vele jaren geleden zijn en inmiddels buiten de wettelijke bewaarplicht zijn waardoor deze informatie niet meer beschikbaar is bij de Belastingdienst.

De wijziging van artikel 22, tweede lid, onderdeel g, onder 2°, UBIB 2001 betreft een technische aanpassing. Toegevoegd wordt dat een overschrijding van de wettelijke termijn, bedoeld in artikel 3.133, derde lid, Wet IB 2001, eveneens gerenseigneerd dient te worden voor lijfrenterekeningen en lijfrentebeleggingsrechten. Voor lijfrenteverzekerings is dit al geregeld in artikel 22, tweede lid, onderdeel f, onder 2°, UBIB 2001.

De wijziging van artikel 22, tweede lid, onderdeel I, UBIB 2001 betrefteneens een technische aanpassing die is opgekomen vanuit de praktijk. De renseigneringsverplichting dient hier alleen te zien op de betaalde of verrekende premies uit een eerder kalenderjaar. Met deze wijziging wordt dit aangepast.

Het aan artikel 22, tweede lid, UBIB 2001 toe te voegen onderdeel p voorziet in een renseigneringsverplichting voor lijfrenten die vallen onder het overgangsrecht van hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel O, zesde lid, van de Invoeringswet Wet inkomstenbelasting 2001. Voor deze zogenoemde oudregimelijfrenten wordt een renseigneringsverplichting opgenomen voor een overschrijding van de wettelijke termijn, bedoeld in artikel 3.133, derde lid, Wet IB 2001, en enkele andere omstandigheden waarbij niet meer aan de wettelijke voorwaarden voor deze lijfrenten wordt voldaan. Voor de Belastingdienst is deze contra-informatie van belang voor de aanslagregeling.

Alle hiervoor besproken wijzigingen zijn in werking getreden per 1 januari 2025.

6.3.2. Wijzigingen in teksten (artikel I, onderdeel C)

Artikel 22 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt na «financiële instellingen,» ingevoegd «instellingen voor collectieve belegging in effecten,».

2. Het tweede lid wordt als volgt gewijzigd:

a. Aan onderdeel d wordt een subonderdeel toegevoegd, luidende:

3°. indien over het kalenderjaar gegevens en inlichtingen worden aangeleverd als bedoeld in de subonderdelen 1° of 2°: de in totaal betaalde premies voor de verzekering en het bedrag van een in een eerder kalenderjaar genoten uitkering of, indien in eerdere kalenderjaren meer uitkeringen zijn ontvangen, het gezamenlijke bedrag van de in die eerdere kalenderjaren genoten uitkeringen;.

b. Aan onderdeel e wordt een subonderdeel toegevoegd, luidende:

3°. indien over het kalenderjaar gegevens en inlichtingen worden aangeleverd als bedoeld in de subonderdelen 1° of 2°: de in totaal overgemaakte bedragen naar de spaarrekening eigen woning of het beleggingsrecht eigen woning en het in een eerder kalenderjaar gedeblokkeerde tegoed, onderscheidenlijk de in een eerder kalenderjaar gedeblokkeerde waarde, of, indien in eerdere kalenderjaren meer tegoeden, onderscheidenlijk waarden, zijn gedeblokkeerd, het gezamenlijke bedrag van de in die eerdere kalenderjaren gedeblokkeerde tegoeden, onderscheidenlijk waarden;.

c. In onderdeel g, onder 2°, wordt na «e, g, h, i of j, van de wet» ingevoegd «of zich een omstandigheid heeft voorgedaan als bedoeld in artikel 3.133, derde lid, van de wet».

d. Aan onderdeel i wordt een subonderdeel toegevoegd, luidende:

4°. indien over het kalenderjaar gegevens en inlichtingen worden aangeleverd als bedoeld in subonderdeel 3°: de totaal betaalde premies voor de levensverzekering en het bedrag van een in een eerder kalenderjaar genoten uitkering of, indien in eerdere kalenderjaren meer uitkeringen zijn ontvangen, het gezamenlijke bedrag van de in die eerdere kalenderjaren genoten uitkeringen;

e. In onderdeel l, onder 3°, wordt na «in het kalenderjaar van» ingevoegd «in een of meer eerdere kalenderjaren».

f. Onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel o door een puntkomma wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

p. met betrekking tot een lijfrente als bedoeld in hoofdstuk 2, artikel l, onderdeel O, zesde lid, van de Invoeringswet Wet inkomstenbelasting 2001: de omstandigheid, bedoeld in de subonderdelen 1°, 2°, 3° of 4°, die zich heeft voorgedaan en de waarde in het economische verkeer van de aanspraak op lijfrente op het tijdstip dat onmiddellijk voorafgaat aan dat waarop die omstandigheid zich heeft voorgedaan, indien:

1°. zich een omstandigheid voordoet als bedoeld in artikel 3.133, derde lid, van de wet;

2°. een uitkering bij leven of overlijden toekomt aan een ander dan een natuurlijk persoon;

3°. de aanspraak op lijfrente wordt beleend of overgedragen tot zekerheid; of

4°. de aanspraak op lijfrente niet langer als zodanig wordt aangemerkt.

7. Bijstellingsregeling 2025 (Stcrt. 2024, 38492)

Op 24 december 2024 is de Bijstellingsregeling directe belastingen 2025, de Bijstellingregeling 2025, in de Staatscourant gepubliceerd ([Stb. 2024, 38492](#)). In deze bijstellingsregeling zijn de indexaties van diverse parameters voor 2025 van directe belastingen vastgelegd. De Bijstellingsregeling 2025 geeft uitvoering aan de indexeringsvoorschriften die zijn opgenomen in onder andere de artikelen 10.1, 10.2a en 10bis.12 van de Wet IB 2001 en het artikel LVIIIA van het Belastingplan 2025 (zie **hoofdstuk 5**).

De per 1 januari 2025 toe te passen tabelcorrectiefactor van artikel 10.2 Wet IB 2001 bedraagt 1,012. De bedragen die worden aangepast ingevolge artikel I, onderdelen O, P, Q, R en S (lijfrentebedragen box 1) en onderdelen X, ten eerste (box 3-vrijstelling zogenoemde begrafenispolissen), en AK (uitkeringsvrijstelling KEW, SEW en BEW) in de onderhavige regeling zijn (deels) bijgesteld op basis van deze tabelcorrectiefactor. De tabelcorrectiefactor wordt in beginsel toegepast op de bedragen zoals deze zonder de inflatiecorrectie per 1 januari 2025 zouden komen te luiden, met dien verstande dat als basis voor de bijstelling voor 2025 in beginsel de na bijstelling voor 2024 op twee decimalen rekenkundig afgeronde bedragen gelden.

De (in artikel 10.2b, lid 1 van de Wet IB 2001 opgenomen) bijstelling van het in artikel 3.127, lid 3 van de Wet IB 2001 als eerste vermelde bedrag (= aftoppingsgrens) vindt ingevolge artikel LVIIIA van het Belastingplan 2025 (zie **onderdeel 5.3** van deze compilatie) niet plaats bij het begin van de kalenderjaren 2025 en 2026. Het bedrag blijft bevroren op € 137.800.

De bijstelling van het in artikel 3.127, lid 3 van de Wet IB 2001 als laatste vermelde bedrag (op grond van artikel 10.2b, lid 4 Wet IB 2001 = AOW-franchise) wordt gesteld op het bedrag van de aan het begin van 2025 geldende uitkeringen voor gehuwde personen zonder toeslag als omschreven in artikel 9, lid 1, onderdeel b, en lid 5, van de Algemene Ouderdomswet, vermeerderd met de vakantietoeslag, vermenigvuldigd met de factor 100/75.

De voor de inkomstenbelasting voor levensverzekeringen (lijfrenten en kapitaalproducten) relevante fiscale bedragen voor het jaar 2025 zijn opgenomen in het overzicht in **hoofdstuk 8** van deze compilatie.

De Bijstellingsregeling 2025 is met ingang van 1 januari 2025 in werking getreden.

8. Overzicht IB-cijfers levensverzekeringen per 1-1-2025

Wetsartikel	Omschrijving	Bedrag in Euro's
Lijfrentetermijnen / afkoop lijfrente (box 1)		
3.125, lid 1, ond. c (tot 2006!)	Maximale jaaruitkering overbruggingslijfrente	63.288
3.125, lid 1, ond. c (v.a. 2006)	Maximale jaaruitkering tijdelijke oudedagslijfrente	26.781
3.126a, lid 5	Afkoop kleine lijfrenten	5.429
3.133, lid 9, ond. c	Afkoop lijfrenten bij langdurige AO	50.664
Lijfrente-aftrekruimten (box 1)		
3.127, lid 1	Maximale jaarruimte (30% van premiegrondslag)	35.798
3.127, lid 1	AOW-leeftijd	67 jaar
3.127, lid 2	Maximale reserveringsruimte	42.108
3.127, lid 3	Aftoppingsgrens box 1-lijfrenten	137.800
3.127, lid 3	In te bouwen AOW-franchise	18.475
3.127, lid 3	Maximale premiegrondslag (€ 137.800 -/- € 18.475 =)	119.325
3.127, lid 4, ond. a	Vermenigvuldigingsfactor factor A	6,27
3.129, lid 2, ond. a	Extra lijfrentepremieaftrek voor stakende ondernemers (62 jaar of ouder)	566.197
3.129, lid 2, ond. b	Extra lijfrentepremieaftrek voor stakende ondernemers (52 jaar en jonger dan 62 jaar)	283.110
3.129, lid 2, ond. c	Extra lijfrentepremieaftrek voor stakende ondernemers (overige gevallen)	141.564
Vrijstellingen in box 3		
5.5, lid 1	Algemeen heffingvrij vermogen box 3	57.684
5.10	Vrijstelling (natura-)uitvaartproducten box 3	8.769
5.16, lid 2	Jaarmaximum tijdelijke netto-oudedagslijfrente box 3	13.525
5.16b	Reserveringsruimte nettolijfrente box 3	21.265
Onderdeel AN	Waardevrijstelling voor op 14-9-1999 bestaande kapitaalverzekeringen in box 3	123.428
Overgangsrecht KEW, SEW & BEW (box 1)		
10bis.6	Uitkeringsvrijstelling KEW, SEW & BEW	204.000

9. Overzicht AOW-leeftijden periode 2013 - 2030

Wet Wijziging van de Algemene Ouderdomswet, Wet op de loonbelasting 1964 en Wet verhoging AOW- en pensioenrichtleeftijd in verband met de versnelling van de stapsgewijze verhoging van de AOW-leeftijd (Stb. 2015, 218) Wet temporisering verhoging AOW-leeftijd (Stb. 2019, 246) Wet verandering koppeling AOW-leeftijd (Stb. 2020, 503)		
Jaar	Verhoging van	AOW-gerechtigde leeftijd is dan
2013	1 maand	65 jaar en 1 maand
2014	1 maand	65 jaar en 2 maanden
2015	1 maand	65 jaar en 3 maanden
2016	3 maanden	65 jaar en 6 maanden
2017	3 maanden	65 jaar en 9 maanden
2018	3 maanden	66 jaar
2019	4 maanden	66 jaar en 4 maanden
2020	0 maanden	66 jaar en 4 maanden
2021	0 maanden	66 jaar en 4 maanden
2022 *	3 maanden	66 jaar en 7 maanden
2023 *	3 maanden	66 jaar en 10 maanden
2024 *	2 maanden	67 jaar
2025 *	0 maanden	67 jaar
2026 *	0 maanden	67 jaar
2027 *	0 maanden	67 jaar
2028 *	3 maanden	67 jaar en 3 maanden
2029 *	0 maanden	67 jaar en 3 maanden
2030 *	0 maanden	67 jaar en 3 maanden
* Zie publicaties: Stcrt. 2016, 59248, Stcrt. 2017, 65191, Stcrt. 2018, 62839, Stcrt. 2019, 61189, Stcrt. 2020, 65110, Stcrt. 2021, 46409, Stcrt. 2022, 30748, Stcrt. 2023, 31782 & Stcrt. 2024, 37287		

